

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Адриана Христова Миткова,
член на научното жури за провеждане на конкурс за избор на доцент по
професионално направление 2.1. Филология (Романски езици – Лексикология и
фразеология на испанския език),
обявен в ДВ, бр. 21 от 15.03.2022 г.

Единствен кандидат за конкурса е гл. ас. д-р Боряна Жечева Кючукова-Петринска.

Кратко представяне на кандидата

Гл. ас. д-р Боряна Кючукова е щатен преподавател в специалността Испанска филология в Катедрата по испанистика и португалистика, ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски“. Притежава образователно-квалификационната степен „магистър“ по испанска филология, получена в СУ „Св. Климент Охридски“ (Специалист по испанска филология и учител по испански език и литература. Специализация: преводаческа. Втора специалност английски език) и образователната и научна степен „доктор по филология“. Защитен дисертационен труд на тема „Граматичната категория залог в съвременния испански език“

Учебно-преподавателска дейност

Обхватът на преподавателската дейност на д-р Б. Кючукова-Петринска е показателен за нейните разностранни професионални интереси и солидна теоретична подготовка. В ОКС „бакалавър“ на специалността Испанска филология е титуляр на дисциплините „Практически испански език: граматика“, теоретичните курсове по „Лексикология на испанския език“, „Фразеология на испанския език“, „Лексикология, фразеология и превод“. Водила е също така лекционните курсове по „Историческа фонетика“, „Исторически морфосинтаксис на испанския език“, семинарните занятия по „Морфология на номиналната система“ и „Морфология на вербалната система“. В Магистърската програма по Приложна лингвистика преподава „Ателие за академично писане“ и „Етнокултурни аспекти на фразеологията“.

Съавтор е на две помагала, предназначени за студентите от специалността Испанска филология. Била е ръководител и рецензент на магистърски тези в областта на испаноезичната лингвистика.

Научноизследователска дейност

Научните интереси на д-р Б. Кючукова-Петринска са в областта на етнолингвистиката, лингвокултурологията, когнитивната лингвистика, фразеологията, лексикологията, морфосинтаксиса и чуждоезиковото обучение.

За участие в конкурса кандидатката е представила значителна научна продукция, включваща една монография (в качеството на хабилитационен труд), 19 статии (две от които са свързани с темата на хабилитационния труд) и един речник. Регистрирани са 16 цитирания на нейните научни трудове. Участвала е в пет научни проекта и е била член на съставителските екипи на шест сборника с научни трудове.

Броят и тематиката на публикациите са показателни за трайните ѝ интереси и системната и задълбочена работа в полето на фразеологията на испанския език в продължение на години.

Представеният хабилитационен труд е озаглавен „Концептуализация на *страха* в испанската и в българската идиоматика“. Обемът му е 239 стр. и съдържанието му е организирано в увод, две глави, заключение, приложение и библиография.

Ръкописът на гл. ас. д-р Б. Кючукова-Петринска представлява когнитивно-културологично и контрастивно изследване на идиоматичните единици от тематичното поле на емоцията *страх* в испанския и в българския език. Актуалността на темата се състои във факта, че се вписва в антропоцентричната парадигма и представлява умело съчетание на подходите на когнитивната лингвистика и на съпоставителната лингвокултурология, което дава богати възможности за изследване на устойчивите словосъчетания като част от езиковата картина на света. Трудът е оригинален и новаторски, доколкото е първото и единствено изследване, в което през призмата на когнитивизма е представено в съпоставителен план национално-културното своеобразие на идиоматиката от конкретно тематично поле в испанската и в българската езикова общност.

Корпусът с езиков материал е с впечатляващия обем от 636 единици (262 на испански и 374 на български език) и надхвърля рамките на същинските фразеологизми, тъй като е обогатен с колокации, устойчиви сравнения, пословици и др., чийто анализ в

не по-малка степен допринася за достоверността на заключенията върху изучаваната проблематика.

Първата глава, озаглавена „Метонимията, метафората и сравнението в съвременната лингвистика“, представлява обемен обзор на най-значимите схващания за същността и типологията на метонимията, метафората и сравнението в рамките на когнитивната лингвистика. Всяко едно от трите понятия е разгледано на универсално и на историческо равнище, т.е. като когнитивен процес и концептуално явление и като езиково явление. Бих искала да изтъкна един съществен приносен момент в тази част на труда. Стъпвайки на сходството между метафората и сравнението като когнитивни механизми и следвайки принципите за установяване на типология на метафората, Б. Кючукова-Петринска предлага извършена от самата нея типологизация на концептуалното сравнение и формулира хипотезата, че неговата единствена когнитивна функция е онтологичната.

Тази глава съдържа също така обобщение на сходствата и разликите между метонимията, метафората и сравнението и някои наблюдения върху взаимодействието им на концептуално и на езиково равнище.

Освен че изследването се опира на авторитетни автори и на безспорни постижения в областта, трябва да отбележа също така, че много умело е извлечена есенцията и са съчетани елементи от представените теоретични постановки, за да се оформи работеща методология за анализ на испанските и на българските устойчиви словосъчетания от семантичното поле на емоцията *страх*.

Втората глава, озаглавена „Концептуализация на понятията от полето страх в испанската и в българската идиоматика. Контрастивен анализ“, е ясно и логично структурирана. Изложението е изградено, от една страна, въз основа на обособяването на три тематични части, аргумент за което е нееднородният характер на понятийното поле на страха и възможността за анализ на три негови аспекта, а именно: на страха сам по себе си като понятие за емоция, на изпитването и предизвикването на тази емоция и на експериенцера ѝ. Като, разбира се, е обърнато внимание на факта, че това делене невинаги е отчетливо и се наблюдава наслагване на някои аспекти на емоцията *страх* в част от идиоматичните структури. От друга страна, в рамките на трите тематични части се търси отговор на следните въпроси: Как се концептуализира абстрактното понятие за емоцията *страх/уплаха* в двете културно-езикови общности? Как се концептуализира *изпитването/предизвикването* на *страх/уплаха*? и Как се концептуализира *страхливият* или *склонен лесно да се плаши човек*?

Метонимията, метафората и сравнението са описани като механизми за концептуализация на заобикалящия ни свят, обуславящи формирането на идиоматични единици. За мен бяха особено интересни наблюденията върху сходствата и разликите между испанската и българската езикова общност по отношение на отразяването, съхраняването и предаването на културна информация, фиксирана в идиоматиката на двата езика, свързана с тематичното поле на емоцията *страх*.

Оценявам като оригинални подбора и комбинирането на критериите, приложени при извършването на анализа на богатия емпиричен материал, който е обработен и представен по изключително систематичен и прецизен начин.

В заключителната част е намерен точният баланс между сбитата форма, ясният стил и изчерпателното отразяване на постигнатите в аналитичната част резултати, за което допринася и поднесената в табличен вид част от релевантната информация.

Трудът като цяло и отделните му части се отличават с издържана и логична структура, за чието изграждане съществена роля имат формулираните междинни обобщения и изводи, всички те убедително аргументирани.

Библиографията е доста солидна както в количествено, така и в качествено отношение, а осмислянето ѝ е дало своите положителни резултати. Не мога да не отбележа присъствието на някои знакови фигури и научни трудове в областта на когнитивната лингвистика, както и факта, че подборът е адекватен на зададената тема и поставените цели и задачи.

Неделима ценна част от труда е приложението, съдържащо испански и български идиоматични структури от концептуалното поле *страх* и съответното обяснение на техните значения.

Изследването на Б. Кючукова-Петринска има безспорен теоретичен принос в областта на съпоставителната лингвокултурология и представлява работещ модел за възможно бъдещо изучаване на концептуализацията на други видове емоции в идиоматиката на двата езика, както и за съпоставителни лингвокултурологични изследвания върху други двойки езици. Подчертана е също практическата му приложимост в обучението по редица дисциплини в бакалавърската степен на специалността Испанска филология (като например фразеология, лексика и превод), както и по дисциплината „Етнокултурни аспекти на фразеологията“ в МП по Приложна лингвистика.

Монографията може накратко да бъде определена като качествен и задълбочен научен труд и същевременно увлекателно четиво, което би представлявало интерес не

само за специалисти испанисти, а за доста по-широк кръг читатели – специалисти и студенти в областта на фразеологията, културологията и др.

Заклучение

Оценявам високо качествата на преподавателската работа и на научната продукция на Б. Кючукова-Петринска. Към това заключение ще добавя и дългогодишните си лични наблюдения върху обичта от страна на студентите и признанието и авторитета, с които се ползва сред колегите си от Катедрата по испанистика и португалистика.

Изложените по-горе наблюдения ми дават основание да предложа на уважаемите колеги членове на научното жури да гласуват за избора на **гл. ас. д-р Боряна Кючукова-Петринска** за **доцент по професионално направление 2.1. Филология (Романски езици – Лексикология и фразеология на испанския език)**.

София, 3 юни 2022

доц. д-р Адриана Миткова
Катедра по Испанистика и португалистика
СУ „Св. Климент Охридски